

HLAVNÍ TÉMA

RODINNÁ DOMÁCNOST MANŽELŮ A JEJÍ OCHRANA

Rodina a manželství požívá zvláštní právní ochrany, jedním z projevů této zásady je i ochrana rodinné domácnosti. Tento článek se zabývá obsahem pojmu rodinné domácnosti, jejím trváním a její ochranou. Za stěžejní a v praxi významné považují v této oblasti zejména omezení dispozice s domem či bytem, ve kterém se nachází rodinná domácnost.

Pro výklad právní úpravy bydlení manželů je důležitý pojem rodinná domácnost a jeho obsah. V případech otázek spojených s bydlením manželů se pojem rodinná domácnost obvykle používá ve smyslu rodinná domácnost manželů, byť v některých případech se pracuje i s pojmem rodinná domácnost rodiny, který má trochu jiný obsah.

Zákon č. 89/2012, občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o.z.“) neobsahuje definici pojmu domácnost. Z důvodové zprávy k ustanovení § 80 o.z. vyplývá, že pojem domácnost má dva významy – míní se jím jednak pospolitost spoluzijících osob, jednak jako zařízené obydlí, přičemž z formulace nebo z kontextu má vyplývat, který z těchto významů mají na mysli jednotlivá ustanovení.

Rodinná domácnost manželů musí být tvořena nejméně dvěma osobami, a to manželi. Existence rodinné domácnosti je pojmově spojena s existencí manželství, partneri tedy rodinnou domácnost ve smyslu ustanovení o.z. o bydlení manželů netvoří. Rodinná domácnost však může mít i další členy, zejména se bude jednat o spoluzijící nezletilé děti, které jsou do rodinné domácnosti výslovně zahrnuty např. v ustanovení § 689 o.z.

Pro vznik a existenci rodinné domácnosti nestačí, aby manželé spolu žili v jednom bytě či domě. Je nutné, aby se jednalo rovněž o skutečné soužití, a to soužití trvalého charakteru. Zásadním hlediskem

pro posouzení existence rodinné domácnosti je rovněž společné hospodaření. Společné hospodaření neznamená pouhé společné uhrazování nákladů, neboť to přichází v úvahu i u osob, které domácnost netvoří (typicky u spolubydlících, kteří sdílí některé náklady). Existenci společného hospodaření lze tak dovozovat zejména tam, kde členové domácnosti společně hospodaří se svými příjmy, nejsou přesně oddělovány finanční prostředky a nerozlišuje se, které věci v domácnosti směřují členové domácnosti užívat.

Vzhledem k tomu, že pro závěr o existenci rodinné domácnosti musí být splněny všechny výše uvedené podmínky, může být v praxi někdy obtížné tuto skutečnost dovést a mít všechny znaky rodinné domácnosti za prokázané. Mám za to, že v pochybnostech je nutné zohlednit jednu ze základních zásad soukromého práva specifikovanou v ustanovení § 2 odst. 2 písm. b) o.z., a to že rodina, rodičovství a manželství požívají zvláštní zákonné ochrany. Pokud tedy jsou prokázány alespoň základní znaky rodinné domácnosti, měl by se tedy soud dle mého názoru spíše přiklonit k ochraně, kterou zákon rodinné domácnosti poskytuje.

Od pojmu rodinná domácnost je třeba odlišit pojem obydlí. Dle ustanovení § 743 odst. 1 o.z. mají manželé obydlí tam, kde mají rodinnou domácnost. Obydlí jsou tedy prostory, kde je rodinná domácnost umístěna. Zpravidla bude obydlím dům nebo byt, jak to předpokládá § 744 a násl., lze si však představit i jiné prostory (např. nebytový prostor, místnost, obytný vůz apod.)

Vznik rodinné domácnosti je nutné vázat na okamžik, kdy jsou splněny výše uvedené podmínky. Vzhledem k tomu, že v současné době obvykle společné soužití předchází uzavření manželství, je tak uzavření manželství okamžikem, kdy vznikne i rodinná domácnost.

Číst více na www.pravniprostor.cz
JUDr. Jana Tomešová | advokátka, Advokáti Písek

Na právním portálu
Právní prostor.cz naleznete
v nejbližších 14 dnech
i tato témata:

Rozhovor: Jan Exner – Právnický olympioniků

Oznámení Evropské komise v boji s dvojitou kvalitou potravin

Povinnost vícero zaměstnanců k náhradě škody při krádeži majetku zaměstnavatele

Kritické poznámky k současnému třídění forem státu a vlády

WWW.PRAVNIPROSTOR.CZ

MONITOR OCHRANA OSOBNÍCH ÚDAJŮ (GDPR)

PRŮVODCE PRO ÚSPĚŠNOU APLIKACI EVROPSKÉHO NARIŽENÍ

CHCI BÝT PŘIPRAVEN NA GDPR VČAS

STRUČNĚ

MĚŘENÍ BŘICHA

Nemyslete si, že se i dnes nemohou seběhnout v trestním řízení kuriózní situace, které bychom hledali spíše v příbězích rady Vacátka. Zrovna jeden takový, kde nalézací soud musel přistoupit k zřídka vídanému způsobu dokazování, vám dnes představím.

[celý článek](#)

DALŠÍ KOLO SOUTĚŽE O NEJLEPŠÍ ČLÁNEK „UKAŽ SVOU KREATIVITU“

CODEXIS ACADEMIA, ve spolupráci s redakcí právního portálu Právní prostor.cz a Svazem průmyslu a dopravy České republiky, vyhlašuje další kolo úspěšné soutěže o nejlepší článek s právní tematikou. Lákají tě témata, o kterých budou přednášet přední osobnosti českého práva na kongresu Právní prostor 2018? Napiš článek na Tebou vybrané téma a pojď s námi na kongres jako řádný účastník!

[celý článek](#)

LICENČNÍ ŘÍZENÍ FAČR – PRÁVNÍ KRITÉRIA

Poslední lednový den bylo zahájeno Licenční řízení pro kluby I. a II. ligy týkající se soutěžního ročníku 2018/2019. Žadatelé, kterými jsou aktivní účastníci HET ligy nebo Fortuna národní ligy se předložením požadovaných dokumentů ucházejí o udělení licence k účasti v profesionálních soutěžích organizovaných Ligovou fotbalovou asociací, potažmo v evropských soutěžích, které organizuje evropská fotbalová unie známá pod zkratkou UEFA.

[celý článek](#)

KDY PRÁVO NA NÁHRADU NEMAJETKOVÉ ÚJMY NEZANIKÁ SMRTÍ

Bývalo takřka notorií, že smrtí poškozeného zaniká jeho právo na náhradu nemajetkové újmy a jeho dědicové se tohoto práva domáhat nemohou. Obdobně zanikala i povinnost k poskytnutí náhrady nemajetkové újmy smrtí toho, kdo svým protiprávním jednáním tuto újmu způsobil. Již to však neplatí bez výjimky a poškozený může zániku svého práva i odpovídající povinnosti škůdce v některých situacích sám svým aktivním jednáním předejít.

Podle § 2009 odst. 2 občanského zákoníku smrtí věřitele právo zanikne, bylo-li plnění omezeno jen na jeho osobu. Přitom panuje shoda, že takto zanikají nároky ze zásahu do osobnosti člověka, včetně nároku na náhradu nemajetkové újmy na přirozených právech, jakož i náhrada újmy při ublížení na zdraví.

Tyto nároky je však nutné odlišit od samostatných nároků vznikajících přímo pozůstalým poškozeného, ať jde o právo na náhradu nemajetkové újmy způsobené jim jakožto tzv. sekundárním obětím či náhradu nákladů na výživu.

Právní úprava důsledků smrti věřitele pro existenci jeho práva je tedy takřka identická se starým občanským zákoníkem, podle jehož § 579 odst. 2 rovněž platilo, že smrtí věřitele právo zanikne, bylo-li plnění omezeno jen na jeho osobu. Starý občanský zákoník nadto výslovně stanovil, že zanikne i právo na bolestné a na náhradu za ztížení společenského uplatnění. S ohledem na osobní povahu však zanikala i další výslovně neuvedená práva, jako práva vzniklá v důsledku neoprávněného zásahu do osobnostních práv, včetně náhrady nemajetkové újmy nebo

třeba právo na náhradu (jiné zadostiučinění) za nemajetkovou újmu způsobenou nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem, typicky nepřiměřenou délkou soudního řízení. Pokud již bylo právo uplatněno u soudu, řízení bylo po smrti věřitele pro nemožnost procesního nástupnictví zastaveno.

K žádné změně nedošlo ani v úpravě důsledků smrti dlužníka pro existenci jeho povinnosti. Podle § 2009 odst. 1 občanského zákoníku povinnost smrtí dlužníka nezanikne, ledaže jejím obsahem bylo plnění, které mělo být provedeno osobně dlužníkem.

Číst více na www.pravniprostor.cz

Mgr. Jan Pořízek | advokát, Malíš Nevrkla Legal

JUDIKATURA

SOUHLAS S MONITOROVÁNÍM HOVORU

III. senát Ústavního soudu (soudce zpravodaj Jiří Zemánek) vyhověl ústavní stížnosti obchodní korporace Synergent, s. r. o. a zrušil rozsudek Okresního soudu v Litoměřicích, neboť jím bylo porušeno právo stěžovatelky na soudní ochranu.

Stěžovatelka se v řízení vedeném před Okresním soudem v Litoměřicích po žalované – obchodní korporaci GRIMAX, s. r. o. – marně domáhala zaplacení částky 6 038 Kč s příslušenstvím. Tato částka měla představovat sjednanou cenu ze smlouvy, jejímž předmětem měl být zápis prezentace žalované na bližší specifikovaných webových stránkách po dobu jednoho roku. Okresní soud žalobu zamítl, neboť se stěžovatelce nepodařilo prokázat uzavření smlouvy, když jediný jí navržený důkaz – záznam telefonního hovoru, z něhož uzavření smlouvy mělo plynout – vyhodnotil soud jako nezákonný. Soud odkázal na judikaturu Nejvyššího soudu a Ústavního soudu a vyslovil názor, že souhlas žalované s monitorováním telefonního hovoru umožňuje pouze hlasitý odposlech v reálném čase, avšak nelze již pod něj zahrnout pořizování zvukového záznamu. Souhlasem s monitorováním hovoru totiž dle soudu nelze nahradit souhlas s pořizováním a použitím zvukového záznamu. Stěžovatelka se poté obrátila na Ústavní soud s tvrzením, že rozsudkem okresního soudu bylo porušeno její ústavně zaručené právo na soudní ochranu.

Ústavní soud dospěl k závěru, že je ústavní stížnost důvodná. K problematice využití audionahrávek jako důkazního prostředku zaujal stanovisko i Nejvyšší soud např. v rozsudku ze dne 11. 5. 2005, sp. zn. 30 Cdo 3717/2008, podle něhož hovory fyzických osob, ke kterým dochází při výkonu povolání, při obchodní či veřejné činnosti, zpravidla nemají charakter projevů osobní povahy; důkaz zvukovým záznamem takového hovoru proto není v občanském soudním řízení nepřijatelný. Nejvyšší soud tyto úvahy dále rozvinul v rozsudku z 23. 6. 2010 sp. zn. 22 Cdo 3717/2008.

[celý článek](#)

NEOZNÁMENÍ TOTOŽNOSTI ROZHODUJÍCÍ OSOBY

Kdy zakládá neoznámení totožnosti rozhodující osoby takovou nezákonnost, že je třeba rozhodnutí vydané touto osobou zrušit?

Podle § 15 odst. 3 správní orgán „o tom, kdo je v dané věci oprávněnou úřední osobou... účastníka řízení na požádání informuje.“ Otázkou předloženou Nejvyššímu správnímu soudu, ve věci sp. zn. 4 As 205/2017, bylo, zda porušení tohoto ustanovení představuje takovou nezákonnost, která by odůvodňovala jeho zrušení.

V dané věci šlo o žádost o sdělení totožnosti úřední osoby provádějící úkony v odvolacím řízení (proti přestupku), aby mohl případně vznést námitku podjatosti. Podle soudu záleží na tom, jak závažná by byla případná námitka podjatosti. Pokud by se pohybovala pouze v obecné rovině, pak by zde důvod ke zrušení nebyl. Pokud však dotyčný má konkrétní námitku vůči jedné z několika v úvahu připadajících úředních osob, přičemž nesdělením její totožnosti ztratí možnost ji uplatnit a následně tato osoba o věci skutečně rozhodne, dochází k situaci, kdy v důsledku procesního pochybení správního orgánu lze pochybovat o nepodjatosti rozhodující osoby. V takovém případě je třeba rozhodnutí zrušit.

[celý článek](#)

ROZHOVOR

TOMÁŠ HAVEL

Parlamentní systém by se mohl přeměnit na poloprezidentský, cesty k němu jsou v zásadě dvě, říká v rozhovoru pro Právní Prostor JUDr. Tomáš Havel, Ph.D. Se svým příspěvkem zabývající se mimo jiné i tématem role prezidenta republiky při utváření a ustavení vlády v České republice vystoupil na kongresu Právní prostor 2018.

Během prezidentské kampaně bylo často slyšet, že kandidáti by byli v případě zvolení silným prezidentem. Potřebuje Česká republika silného prezidenta?

Česká republika potřebuje především prezidenta, který bude „silně“, rozvázně a upřímně vykonávat svou funkci v souladu s textem, duchem, systémem a smyslem ústavy, jakož i v souladu s tradicí československého a posléze českého ústavního a politického systému. Míra síly, resp. aktivismu, je proměnlivá v různých obdobích. Osobně bych například uvítal, kdyby prezident republiky vystupoval aktivně v jednáních, jejichž cílem je zajistit pro Českou republiku legitimní vládu, tj. takovou, která se opírá o důvěru v Poslanecké sněmovně.

Je podle Vás správné, že se změnou podoby volby prezidenta nedošlo také k rozšíření jeho pravomocí?

V tom, že nedošlo k rozšíření, ale ani k zúžení, prezidentských pravomocí problém nevidím. V době zavedení přímé volby jsem byl jejím opatrným zastáncem, jakkoliv jsem vnímal dva základní problémy, které jsou s ní spojeny. Ten první problém vychází z toho, že ústavní instituce neexistují ve vduchoprázdnou a nemyslím si, že by někdo zavedení

pokračování na straně 3

NOVELA ZÁKONA O LÉČIVECH

Dne 7. 3. 2018 byl ve Sbírce zákonů publikován pod č. 36/2018 Sb. zákon, kterým se mění zákon č. 378/2007 Sb., o léčivech a o změnách některých souvisejících zákonů (zákon o léčivech), ve znění pozdějších předpisů.

Novela byla zákonodárcem přijata z důvodu potřeby transpozice evropské směrnice 2016/1214, kterou se mění směrnice 2005/62/ES, pokud jde o standardy a specifikace systému jakosti pro transfuzní zařízení, do českého právního řádu. Směrnice totiž nově stanoví, že členské státy mají zajistit, aby pro účely uplatňování standardů a specifikací stanovených v příloze této směrnice byly k dispozici pokyny pro správnou praxi a aby tyto pokyny používala pro svůj systém jakosti všechna transfuzní zařízení. Mají být přítomny zohledněny pokyny pro správnou praxi, jež vypracovala Komise společně s Evropským ředitelstvím pro kvalitu léčiv a zdravotní péče Rady Evropy.

Právě publikovaná novela tak má, dle důvodové zprávy, především umožnit, aby byl vydán prováděcí právní předpis, jenž by v souladu s touto směrnicí stanovil pokyny pro správnou praxi k uplatňování standardů a specifikací systému jakosti pro zařízení transfuzní služby. Novelou zákona o léčivech tedy má být vytvořen základ pro dosažení transpozice, která bude následně dovršena přijetím vyhlášky naplňující příslušné nové zákonné zmocnění. Zároveň se novelou zákona o léčivech mají tyto pokyny stát součástí správné výrobní praxe pro zařízení transfuzní služby.

Zákon nabyl své účinnosti, s výjimkou jednoho ze svých ustanovení, dnem 7. 3. 2018.

[Náhled dokumentu v právním informačním systému CODEXIS](#)

[celý článek](#)

SDĚLENÍ MF URČUJÍCÍ EMISNÍ PODMÍNKY NOVÝCH STÁTNÍCH DLUHOPIŠŮ

Dne 22. 2. 2018 bylo ve Sbírce zákonů publikováno pod č. 32/2018 Sb. sdělení Ministerstva financí, jímž se určují emisní podmínky pro Státní dluhopis České republiky, 2018–2021, 0,75 %.

Dle něj emituje Česká republika prostřednictvím Ministerstva financí státní dluhopisy pojmenované Státní dluhopis České republiky, 2018–2021, 0,75 %. Dluhopisy jsou vydávány ve formě zaknihovaného cenného papíru na doručitele, jmenovitá hodnota byla určena ve výši 10.000,- Kč. Jako datum emise je stanoven den 23. 2. 2018, přičemž lhůta pro upisování emise počala běžet dne 21. 2. 2018 a skončí dnem 24. 1. 2021. Datem splatnosti je pak 23. 2. 2021. Výnos dluhopisu je tentokrát určen pevnou úrokovou sazbou 0,75 % p. a.

Dluhopisy se nabízejí k úpisu v České republice veřejně a dávají se do prodeje na primárním trhu prostřednictvím České národní banky. Jsou přímými, nepodmíněnými a nepodřízenými dluhy České republiky, které jsou na stejné úrovni se všemi ostatními existujícími i budoucími přímými, nepodmíněnými a nepodřízenými dluhy České republiky. Mohou je upisovat a nabývat právnícké a fyzické osoby se sídlem nebo bydlištěm na území České republiky i v zahraničí.

[Náhled dokumentu v právním informačním systému CODEXIS](#)

[celý článek](#)

NOVELA NAŘÍZENÍ O SEZNAMECH NÁVYKOVÝCH LÁTEK

Dne 21. 2. 2018 bylo ve Sbírce zákonů publikováno pod č. 30/2018 Sb. nařízení vlády, kterým se mění nařízení vlády č. 463/2013 Sb., o seznamech návykových látek, ve znění pozdějších předpisů.

Impulsem pro přijetí této novely byla, dle Ministerstva zdravotnictví, zpracovatele jejího návrhu, potřeba adekvátně zareagovat na situaci charakteristickou neustálým přibýváním nových syntetických drog zaplavujících Evropskou unii, a to včetně České republiky. Tyto drogy jsou, dle ministerstva, syntetizovány s cílem vyhnout se chemickým strukturám, jež spadají pod kontrolní režim omamných či psychotropních látek. Novela přitom byla zpracována na základě závěrů pracovní skupiny EWS při Národním monitorovacím středisku pro drogy a závislosti. Díky skupině bylo vybráno několik desítek látek různých chemických skupin, jež je žádoucí zařadit na seznam návykových látek novelizovaným nařízením upraveným.

Nařízení nabylo své účinnosti dnem 8. 3. 2018.

[Náhled dokumentu v právním informačním systému CODEXIS](#)

[celý článek](#)

ČLÁNEK

INVESTIČNÍ ARBITRÁŽE V ROCE 2017: REKORDNÍ POČET PŘÍPADŮ

Mezinárodní středisko pro řešení sporů z investic (ICSID) nedávno zveřejnilo souhrnné statistiky ohledně počtu nových žalob investorů na státy. Za rok 2017 americký ICSID registruje rekordních 53 nových případů, čímž je potvrzena konstantní vzestupná tendence nových investičních sporů.

[číst více na www.pravniprostor.cz](#)

VÝHODY A NEVÝHODY KONKURENČNÍ DOLOŽKY V OZ A ZÁKONÍKU PRÁCE

Konkurenční doložky jsou – především potom v pracovních smlouvách – stále hojně užívaným instrumentem. Strany si však mnohdy neuvědomují následky nesprávně právně či zkrátka v daném vztahu nevhodně formulované konkurenční doložky. Příspěvek si klade za cíl porovnat institut konkurenční doložky v občanském zákoníku a zákoníku práce.

[číst více na www.pravniprostor.cz](#)

PRÁVNÍ PROSTOR – elektronický časopis nakladatelství CODEXIS publishing spol. s r.o., člen skupiny ATLAS GROUP, a redakce právního portálu Právní prostor.cz, jehož provozovatelem je společnost ATLAS consulting spol. s r.o. člen skupiny ATLAS GROUP; www.atlasconsulting.cz, klientse.centrum@atlasgroup.cz, Vytváření 292/13, Ostrava-Moravská Ostrava, 702 00, tel.: 596 613 333. Vychází jednou za 14 dní. Kontakt na redakci: Ing. Václav Chládek, šéfredaktor, tel.: 603 826 782, chladek@pravniprostor.cz, Ing. Lubomír Brož, obchodní manažer, tel.: 731 422 841, broz@pravniprostor.cz. © Všechna práva vyhrazena. Bez předchozího písemného souhlasu nakladatelství CODEXIS publishing spol. s r.o. člen skupiny ATLAS GROUP je zakázána jakákoliv publikace, přetištění nebo distribuce (tištěnou i elektronickou formou) jakéhokoli materiálu nebo části materiálu zveřejněného v tomto elektronickém časopisu. Přihlášení nebo odhlášení elektronického časopisu na klientse.centrum@atlasgroup.cz

ROZHOVOR

... přímé volby podrobněji zkoumal ve vztahu k posílení či oslabení vlády nebo ve vztahu k fungování parlamentu. Jinak řečeno chyběla analýza „slabých“ míst fungování systému a případné představení přímé volby jako receptu na tyto problémy. Druhý problém souvisí se štěpením společnosti. Troufám si tvrdit, že ústavní a politický systém České republiky je založen na principu konsensuální demokracie a na principu parlamentní formy vlády, resp. politického režimu. Těmto principům příliš nesvědčí vyrocený soubor dvou osobností, dvou světů nebo dvou táborů. Na druhou stranu jsem věřil v pozitivní efekt přímé volby směrem k přesunutí funkce prezidenta do více civilní podoby, a zároveň si pořád myslím, že lid by měl mít právo zvolit si hlavu svého státu, a to nejsem jinak zastávce referend, odvolatelnosti politiků či přímé volby v municipalitách. Bohužel moje pozitivní očekávání se spíše nenaplnila.

Prezident Miloš Zeman je ve své funkci nepochybně nepřehlédnutelný. Nemáte pocit, že jeho působení, navzdory znění Ústavy, přidává této funkci na její důležitosti a zejména síle?

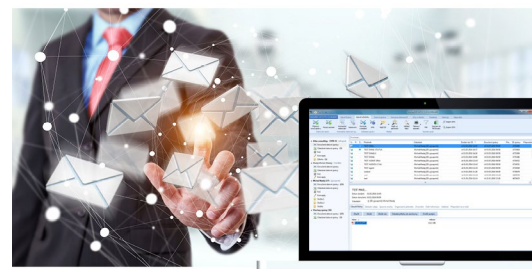
Výkon funkce prezidenta republiky ze strany pana Miloše Zemana patrně nelze hodnotit jako posun k něčemu, co označujeme jako poloprezidentský systém, neboť poloprezidentský systém je systémem dvou hlav či dvou motorů, zejména v období, kdy prezidentská většina je odlišná od té parlamentní. Oproti tomu prezidentské postupy pana Zemana jsou spíše nevypočitatelné a lze se spolehnout pouze na to, že jeho kroky směřují k tomu, aby byl znovu zvolen, což se nyní stalo, takže jeho politika se může změnit. Zatímco v období tzv. kohabitace, jak ji známe zejména z Francie, platilo, že prezidentská a parlamentní většina částečně soupeří, pan prezident Zeman se spíše snaží vytvořit vlastní vládu navzdory parlamentní většině, což se ukázalo na příkladu vlády Jiřího Rusnoka.

[celý rozhovor](#)

Šarlota Šudrychová | Právnická fakulta UK

MANAŽER DATOVÝCH SCHRÁNEK

APLIKACE PRO SNADNOU SPRÁVU DATOVÝCH SCHRÁNEK

[CHCI ZJISTIT VÍCE](#)

PRÁVNÍ PROSTOR

Chcete si přečíst i starší čísla časopisu PRÁVNÍ PROSTOR?

Staňte se registrovaným uživatelem portálu a získajte přístup do archivu časopisu

[ZAREGISTROVAT SE](#)